

Collegial: Tidende

for

Danmark og Norge.

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

Nr. 42. Den 16 October 1802.

Trykt i Kjøbenhavn hos Director Johan Frederik Schultze.

Undertegnede ere Redaktører, Forlæggere og Udgivere af
denne Tidende:

Christian Knudsen,
Justitsraad og Deputeret i det
danste Cancellie.

Peter Johan Monrad.
Justitsraad og Departements
Chef i det danste Cancellie.

Offentlige Foranstaltninger.

For at standse det saa overhaandtagne Opkjøb af raæ
Huder og Skind paa Landet, hvoraf den største Deel
siden blev utilberedt udført, tillod Hs. Majestæt ved
Resolution af 9 Novbr. 1778 Handfemagerlaugene
i Randers, Viborg, Odense og Aarhus, at de ved Com-
missionairer fra hver Kjøbsted maatte lade deres behø-
vende raæ Skind opkjøbe paa Landet. Ved Resolution
af 19 September 1787 blev Handfemagerlauget i Aal-
borg forundt samme Tilladelse. Derefter behagede det
Hs. Majestæt, under 8 Juli 1789, at resolvere saa-
ledes:

Det

Den Frihed, som visse Kjøbsteders Handfema-
gere er forundt, til at lade deres behøvende raae Skind
opkjøbe paa Landet ved een eller tvende Commissionai-
rer for hver Kjøbsted, enten af Laugsmestere eller andre
paalidelige Personer, maa indtil videre og for det før-
ste i eet eller tre Aar extenderes til ogsaa at gjælde for
Garver-, Felbereder-, Sadelmager-, Skoemagerlaugene
og andre privilegerede Fabrikker, der forarbeide Huder
og Skind i enhver af de danske Kjøbstæder, under føl-
gende Vilkaar og Betingelser, nemlig: 1) at disse Com-
missionairer af vedkommende Laug anmeldes for ethvert
Steds Magistrat eller Bysfoged, for at meddeles et
Pas, som skal indeholde den omreisende Persons tilladte
Grunde, og den Tid, i hvilken han maa reise; 2) at
enhver Commissionair, efter den i Passet determinerede
Tids Forløb, skal være pligtig at levere sit Pas tilbage,
med en Forklaring om de indkjøbte Skinds Antal og til
hvilke Mestere samme blive overladte; 3) at de ind-
kjøbte Huder eller Skind alene maae overlades og an-
vendes til det Laugs Arbejde, for hvilket Commis-
sionairen haver reist, eller med Laugets Samtykke til an-
dre af Byens Professionister, men ingenlunde exporte-
res, under den bevilgede Friheds Fortabelse og anden
vilkaarlig Straf, efter Forseelsens Beskaffenhed, for Com-
missionairen, som maatte medbringe sit Pas til ulovlig
Handel.

Paa det kongelige General- Land- Deconomies og Commerce-Collegiums Forestilling har det end videre behaget Hs. Majestæt, under 13 August d. N., allernaadigst at resolve saaledes:

”Vi approbere herved allernaadigst, at den Tillsættelse, som ved Bores Resolution, af 8 Juli 1789, blev forundt samtlige Professionister, som forarbejde Huder og Skind, at de ved udsendte Commissionairer paa Landet kunne opkjøbe de behøvende raæ Materialler, maa extenderes at vedvare indtil videre, under de Forskrifter og Bestemmelser, som i bemældte Vor allerhøieste Resolution ere fastsatte.”

Ved Rescript af Gaars Dato, til Stiftamtmanden over Volland og Falslev, er det tilladt: at Vyrtinget i Mariboe, som hidtil er blevet holdt om Torsdag-Forsmiddag, maa herefter holdes om Mandagen paa den i Loven befalede Tid.

Det har behaget Hs. Majestæt, under 1 d. N., allernaadigst at bisalde et af Commissionen for Universitetet og det lærde Skolevæsen Allerhøiestsamme, gennem det danske Cancellie, forelagt Udkast til et Reglement og en Anordning for Cathedralsskolen i Odense, og tillige at entledige forrige Collega N. B. Lund fra den ham forundte Overlærerpost med Bartpenge, indtil han
til

til et geistligt Embed kan blive befordret, hvortil han ved første passende Leilighed maa bringes i Forslag. Likgeledes har Hs. Majestæt bifaldet Afstaaelsen af Chordeguenes Tiende-Gjæss og Nvægttienden til de catechetiske Skoler sammesteds, foruden de bemældte Skoler ved Resolution af 21 Mai d. A. tilstaaede Indtægter; end videre, at Reskripterne af 16 Marts 1764 og 21 Feb. 1771 skulle være hævede, og at der af Odense Communitets Midler skal, fra 1 Novbr. d. A. at regne, udbetales en aarlig Sum af 2,800 Rdlr. i 4 Kvartaler til Cathedralsskolens Casse.

Fornævnte approberede Reglement og Anordning for Cathedralsskolen i Odense, under hvilken samtlige der værende offentlige lærde Underviisnings-Anstalter, ved denne Reform, paa det nøieste forbindes, er i det Væsentlige aldeles overeensstemmende med det under 25 Septbr. 1801 approberede Reglement for Kjøbenhavns Cathedralsskole. De enkelte Poster, hvori denne Anordning for Odense Cathedralsskole afviger fra Anordningen for Kjøbenhavns Cathedralsskole *), ere følgende. § 2. Angaaende Specialclasserne og de enhver af samme tildeelte Læretimer. Saadanne Specialclasser ere:

I det latinske Sprog:

1 Klasse, som har om Ugen	10 Timer
2 Klasse	9 —
	3 Klas-

*) See Collegial-Tidenden for 1801, S. 640.

3 Klasse, som har om Ugen	10 Timer
4 Klasse	10 —

I det græske Sprog:

1 Klasse, som har om Ugen	4 Timer
2 Klasse	4 —
3 Klasse	4 —

I det hebraiske Sprog:

1 Klasse, som har om Ugen	2 Timer
-------------------------------------	---------

I det danske Sprog:

1 Klasse, som har om Ugen	5 Timer
2 Klasse	3 —
3 Klasse	4 —

I det franske Sprog:

1 Klasse, som har om Ugen	2 Timer
2 Klasse	2 —
3 Klasse	2 —

I det tyske Sprog:

1 Klasse, som har om Ugen	3 Timer
2 Klasse	3 —

I Religion og Moral:

1 Klasse, som har om Ugen	3 Timer
2 Klasse i 2 Afdelinger, hver	3 —
3 Klasse	3 —

I Anthropologie:

1 Klasse, som har om Ugen	3 Timer
2 Klasse	3 —
3 Klasse	2 —

I Geographie:

1 Klasse, som har om Ugen	3	Timer
2 Klasse	3	—
3 Klasse	2	—

I Historie:

1 Klasse, som har om Ugen	3	Timer
2 Klasse	4	—
3 Klasse	4	—

I Arithmetik:

1 Klasse, som har om Ugen	3	Timer
2 Klasse	2	—
3 Klasse	2	—

I Geometrie og anvendt Mathematik:

1 Klasse, som har om Ugen	2	Timer
2 Klasse	2	—
3 Klasse	2	—

I Naturhistorie:

1 Klasse, som har om Ugen	3	Timer
2 Klasse	2	—
3 Klasse	2	—

I Physik:

1 Klasse, som har om Ugen	2	Timer
2 Klasse	2	—
3 Klasse	2	—

I Calligraphie:

1 Klasse, som har om Ugen	3	Timer
2 Klasse	3	—

§ 3. Tilføies, angaaende Tilveiebringelsen af flere Timer for de gamle Sprogs Studium, naar Disciple i eet eller andet Læresag maatte være komne saavidt, som det efter de enkelte Specialclassers Bestemmelse er passende, følgende: "Selv, naar det forudsatte Tilfælde ikke endnu skulde finde Sted, men dog Omsorgen for grundig Underviisning i de philologiske Kundskaber og disses Drivt i det hele Omfang gjorde det nødvendigt, at tillægge denne Underviisning een eller flere Timer, foruden de herovenfor bestemte, kunne enkelte Læresag, f. Ex. Physik og Naturhistorie et Gjerdingaar eller Halvaar udsættes, for at anvende de Timer, som derved bleve tilovers, til de philologiske Underviisninger og Øvelser." § 4. Læretimerne ere steds om Formiddagen fra 8 til 12, og om Eftermiddagen fra 2 til 5. § 6. Fire Uger før det nye Halvaars Begyndelse bliver den Dagsorden og Følge af Underviisningen, som i dets Løb skal iagttages, fastsat i et Møde af samtlige Lærere o. s. v. Hvert saadant nyt Lectiosschema indsendes til Overdirectionens Prøvelse, og, efterat have erhholdet dens Approbation, trykkes det, og et Exemplar deraf tildeles hver Discipel, paa hvilket de ham bestemte Skoletimer ere understøgne. § 7. har følgende Tillæg: "naar nogen ansættes til ordentlig Lærer, er med denne Ansættelse den Forpligtelse forbunden, at paatage sig 4 Læretimer hver Dag, naar det fordres."

(Slutningen følger.)

Lov.

Fogtningering.

(Slutning angaaende Kirke-Documenters Bevaring i Hertugdømmene.)

F. Andre Stedets Kirke- eller Præste-Væsen angaaende Papirer, Skrifter og Efterretninger. G. Skolesager. H. Fattigsager, samt de derhen hørende Regnskabsbøger. Ved alle disse Rubrikker iagttages nøie den chronologiske Orden, og gøres fra E af ved enhver Hoved-Rubrik følgende Underafdeling: a) almindelige d. e. begge Hertugdømmer eller eet Hertugdømme angaaende. b) særegne, d. e. α) hele Provstiet, β) Sognet i Særdeleshed angaaende. Efter denne Orden skal enhver Præst ogsaa ei alene i Archivet henlægge de under hans Embedstid tilkommende, Stedets Kirke- og Skolevæsen angaaende, Acter, Documenter, Kirkebøger og Skrifter, men ogsaa, førend han henlægger dem i Archivet, indføre dem i fornævnte Fortegnelse. 3) Til dette Kirkeskab har kun Stedets Præst, eller, hvor flere Præster ere ansatte ved een Kirke, den, som har Opsynet over Kirkearchivet, Nøglen i sin Bevaring, og det tillades ham alene at have Forordnings-Protocollen samt det originale Døbe- Confirmations- Kopulations- og Dødsfalds-Register i sit Huus, men ogsaa da paa et sikkert og tillukket Sted, (hvortil ligeledes i enhver Pastoratbolig skal anskaffes et lidet transportabelt Skab) for at de fornødne Efterretninger og Attester af disse Kirke-

Kirkebøger paa Forlangende kunne strax meddeles, og Døbe-, Confirmations- og Copulations-Forretninger, samt Dødsfaldene i enhver Menighed strax kunne optegnes i dem af Præsten. Men alle andre Stedets eller Sognets Kirke- Skole- og Fattigvæsen angaaende Bøger, Documenter, Foranstaltninger og Skrifter, som ogsaa Duplicaterne af fornævnte Kirkebøger o. s. v. skulle stedse forblive i Kirkearchivet. 4) Skulde Præsten engang, til at afgive en Beretning eller at udsærdige en Fødsels-, Confirmations-, Copulations- eller Dødsfalds-Attest, eller til en lignende Hensigt, behøve en ældre Kirkebog, et Document eller anden ældre Act af Kirkearchivet, maa han vel tage en saadan Bog e. d. af Archivet hjem: dog skal han, i den udtagne Bogs o. s. v. Sted, henlægge en Seddel, hvorpaa, med Høsskrift af Datum og hans Navn, korteligen anmærkes, hvilken Bog eller hvilken Act han har udtaget af Archivet, og til hvad Brug det er skeet, for at der, hvis Acten skulde forsummes at leveres tilbage, som ogsaa i Dødstilfælde, kan være Anledning til saameget lettere at finde samme igjen. Andre, især uden for Sognet, maa han ingenlunde, uden Patronens eller Kirke-Visitorernes Viden og Tilladelse, laane eller lade faae nogen Act o. s. v. af Kirkearchivet. 5) Ved Kirke-Visitorerne skulle Kirke-Archiverne hvergang undersøges og eftersees, om de holdes i den foreskrevne Orden; ligesom ogsaa General-

Cu.

Superintendenten, ved enhver General-Kirke-Visitation, omhyggeligen skal eftersee samtlige Kirke- og Sogne-Regnskabs-Bøger samt Kirkeinventarierne, og under-
 skrive dem med sit vidi. Ogsaa skulle, ved General-Kirke-Visitationerne, General-Superintendentens Forteg-
 nelser, og, ved Special-Kirke-Visitationerne, de For-
 tegnelser, som tilsendes Kirke-Visitatorerne eller Patro-
 nerne over Archivet, ved Degnen eller Skoleholderen,
 som derfor tilstaaes en billig Godtgjørelse af Kirke-Kas-
 sen, tilføres det Manglende, for at begge disse Forteg-
 nelser kunne have samme Guldstaendighed som den i Kir-
 kearchivet varende Fortegnelse. 6) Ved forefaldende
 Vacanse, formedelst Forflyttelse, skal den afgaaende
 Præst overlevere sin Eftermand Kirkearchivet efter den
 derover varende Fortegnelse, og overgive ham Nøglen
 saavel til det egentlige Kirkeskab som til det lille Archi-
 vskab i Pastoratboligen. Indtræffer derimod Vacansen
 ved Dødsfald, skulle den afdøde Præsts Arvinger eller
 Paarørende strax overlevere begge, i et Papiir forseglede
 og med en Paaskrift forsynede, Nøgler til disse Skabe
 enten til den anden Præst, eller, hvis der ingen saa-
 dan er, til Stedets Degn, Jurat eller anden Kirkebe-
 tjent, for at disse strax kunne bringe dem til Provsten
 for at gjemmes og overleveres til den nye Præst. Men,
 da Original-Kirkebøgerne, under Vacansen, skulle fort-
 sættes af den anden Præst, eller, hvor der ingen saa-
 dan

dan er, af Degnen, under Opsyn af de vicarierende Præster, saa skal det lille Archivskab i Pastoratboligen imidlertid betroes til enten den anden Præsts eller Degnens særegne Opsyn, og Nøglen til samme af Provsten gives ham i Bevaring. Over hvilke Forskrifers Efterlevelse Kirke-Visitatorerne eller Patronerne skulle vaage.

Ved Resolution af 1 d. M. har Hs. Majestæt allernaadigst befale: at den 26 § i Bet. Forordningen for Danmark, af 13 Decbr. 1793, for saavidt samme fastsætter: at ingen Jordegodsseier eller Besidder, i Henseende til fritagelse for Bidrag til Veiarbejde, bør kunne henskyde sig under noget Privilegium, skal udstrækkes til Norge, og at, som en Følge heraf, skulle saavel de grevelige og friherrelige Residentser, med underliggende Gaarde og Pladser, som alle Sædegaaarde i sidstnævnte Rige, være pligtige, i lige Forhold med andet Jordegods, at tage Deel i det offentlige Veiarbejde; hvilken allernaadigste Resolution, ved Placat fra det danske Cancellie, under 15 d. M., er bekjendtgjort.

Blandede Efterretninger.

Ved et under 6 Septbr. d. N. oprettet Testamente har Fru Dorte Margrethe Rosenberg, Enke efter Cancellieraad Hansen, til Hesselmed i Ribe Stift, til et

Hospitals Opbyggelse og Indretning ved Aal-Kirke givet 300 Rdlr., og til samme Hospital 2.000 Rdlr., hvis aarlige Renter, efter $\frac{1}{4}$ Procent Afdrag, 75 Rdlr., anvendes saaledes: a) 4 Lemmer, som optages i Hospitalet, nyde hver 1 Rdlr. maanedligt. b) 4 fattige Børn udenfor Hospitalet nyde hver 5 Rdlr. om Aaret til deres Opdragelse, indtil de ere confirmerede; c) til Ildbrandsel i Hospitalet anvendes aarligt 4 Rdlr.; d) til Hospitalets Bedligeholdelse aarligt 3 Rdlr. Disse 4 Hospitalslemmer og Børn udtages af de meest fattige uden Forskjel af Køn i Aal og Villum Sogne, men fortrinligen af det for nærværende Tid under Hesselmed henhørende Gods. Denne Stiftelse kaldes Hesselmed-Hospital, og Hesselmedgaardseier tilligemed Sognepræsten i Aal bestyrer samme under Stiftets Direction, og aflægger aarligt Regnskab for samme. Disse Bestyrere paaligger det ogsaa, at foranstalte Hospitalsbygningen opført og hensigtsmæssigen indrettet efter en af Stiftet approberet Plan; at vælge de Lemmer og Børn, som skulle nyde Godt af Indretningen; at drage Omsorg for Hospitalsbygningernes Bedligeholdelse, og endeligen, ved en Fundats at bestemme, hvad ydermere ansees for nødent for denne Stiftelse, hvilken Fundats, naar den af Stiftsovrigheden er approberet, skal tjene til ustravlig Regel for Eftertiden.

Desuden har Testatrix, til et Landalmuebibliotheks

theks Oprettelse, stænket 400 Rdlr., hvis aarlige Renter skulle anvendes til nyttige Bøgers Anskaffelse, især saadanne som handle om Landhuusholdningen, og hvilke Bøger skulle være til Udlaan blandt Bondestanden især af Aal og Billum Menigheder. Sognepræsten i Aal anskaffer Bøgerne efter Overlæg med Hesselmedgaards Eier, og, ved de aarlige for Øvrigheden aflæggende Regnskaber for Fattigvæsenet i Aal Sogn, aflægges ogsaa Regnskab for alt dette Bibliotheket vedkommende i en dertil authoriseret Protocoll. I det forommældte ved Aal Kirke opbyggende Hospital indrettes tillige et bekvemt Bærelse til Bibliotheket. Sognepræsten i Aal holder Catalog over Bøgerne, staaer for Udlaanet, samt svarer til deres Tilstedeblivelse og Conservation. Endelig har Testatrix stænket 500 Rdlr., hvis aarlige Renter skulle tilfalde Sognepræsten i Aal som Gjengjeld for det ham paalagte Tilsyn med Hospitalet og Bibliotheket. Dette Testamente er undet 8 October d. A. gratis confirmeret.

For at forekomme de Uordener, der mueligen kunne begaaes paa Assistentkirkegaardene uden for Kjøbenhavn af den Mængde Mennesker, som jævnlig indfinder sig der, har det danske Cancellie, under 2 d. M., tilfæret Kjøbenhavns Magistrat: at det ansees nyttigt og passende, ved trykte Betjendtgjørelser fra Magistraten, hvilke

hvilke ved Indgangen opstaaes, at advare Vedkom-
mende, ikke at foretage noget, hvorved Kirkegaardens
Monumenter eller de der plantede Træer og Blomster
kunne beskadiges, samt at Graverne maae bemyndiges
til at udjage dem, som maatte handle herimod, eller
vise sig usædelige; ligesom og at Indgangen maa for-
bydes smaae Børn, naar disse ikke ere i Selskab med
deres Forældre eller Foresatte, og endeligen, at det ei
maa tillades nogen at bringe Hunde med sig paa Kirke-
gaardene.

I Overeensstemmelse med den for Fattigvæsenet
i Sjælland approberede Plan, og paa det at Fattig-Kas-
sernes Indtægter, saa meget som mueligt, kunne betryg-
ges, har det danske Cancellie, under 9 d. M., tilfre-
vet samtlige Amtmænd i Sjælland: at tilholde vedkom-
mende Rettens Betjenter, ei at antage til Læsning fra
Retten noget Skjøde, naar ikke dermed følger Præstens
Attest, om nogen frivillig Gave ved Handelen er gi-
vet af Kjøber og Sælger til Sognets Fattig-Kasse eller
ikke, og i første Fald hvormeget af disse er blevet er-
lagt; hvilken Attest af vedkommende Præst uvægerli-
gen og uden Betaling skal meddeles.

Ved Skrivelse fra det danske Cancellie, af 12
d. M., til Amtmanden over Sorø Amt, er det fast-
sat:

fat: at de Circulaire-Breve der i Amtet, som Øvrighederne og Amtsforvalterne sende omkring til Jorddrotterne i Embeds Sager, af disse selv imellem sig skulle besørge befordrede fra Sted til andet, uden Byrde for Sognesogderne og Bønderne, med mindre en eller anden Jorddrot udtrykkeligt maatte have betinget sig dette som Hovreis, eller derfor godtgjort Bønden en anden Hovreise.

Under 12 d. M. er det tilladt James Price i Kjøbenhavn, at forevise Publicum, for Betaling, en levende ung Krokodil, imod at erlægge 10 Procent af Indtægterne til Kjøbenhavns Fattigvæsen.

I Anledning af adskillige Tid efter anden indkomne Klager over, at Stervboer, der endog ere af ringe Betydning, ikke sjældent besværes med usforholdsmæssige Udgifter til deri ansatte Curatorers og Revisorer's Betaling, har det danske Cancellie, ved Skrivelse til Kjøbenhavns Hof- og Stadsret af Dags Dato, fundet det nødvendigt at bestemme: at, naar Boer ere af saadan Bessaffenhed, at Curatorer eller Revisorer deri behøves, bør disses Regninger over det Salarium, dem kunde tilkomme, af Skifteretten bedømmes, og, efter deres i Boet havte Umage, modificeres, saavel i det Tilfælde, at samtlige Arvinger ere myndige, med min-

mindre disse udtryffeligen have givet deres Tilstaaelse for, at de erkjende Villigheden af de fremlagte Regninger, som og fornemmeligen, naar der er umyndige Arvinger i Boet, og det, hvad enten disses Formyndere og Børgere have fundet noget ved Regningerne at erindre eller ikke.

Pedige Embeder.

Under det danske Cancellie: Tranderup Sogneskald paa Erøe 220 Rdlr.; Haurebjerg og Gudum Sogneskald i Sjælland 250 Rdlr.

Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 15 October er den residerende Kapellan paa Læsøe, J. Bloch, efter Ansøgning i Naade og med Pension entlediget; Havnefoged O. H. Leth, i Porsgrund, beffikket til Veier, Maa-ler og Brager i bemældte Porsgrund samt Udskederne i Langesundsffjorden.

Under Oekonomie- og Commerce-Collegium. Den 1 October er den constituerede Fuldmægtig i Konsulat- og Handels-Contoiret, M. J. C. Herbst, beffikket til Med-Administrator ved den danske Manufakturhandel, samt tillige til Auscultant i Oekonomie- og Commerce-Collegiet.